

KÄR HÄSIÝETNAMASY

Taýýarlygyň ugry: 4.34.03.22 Gidrotehniki desgalar

Dereje: bakalawr

Şu kär häsiýetnamasy Türkmenistanyň ýokary okuw mekdepleriniň Gidrotehniki desgalar taýýarlyk ugry boýunça taýýarlanylýan bakalawrlaryň wezipelerini hem-de olaryň taýýarlyk ugruna bildirilýän esasy talaplary kesgitleýär.

Kär häsiýetnamasy bakalawrlary taýýarlamaklygyň meýilnamasyny işläp düzmek, taýýarlanyljak bakalawrlaryň sanyny anyklamak, olaryň düzümini delillendirmek, ýokary okuw mekdebinde okuw-terbiýeçilik işlerini guramak, okuwyny tamamlan uçurymlaryň işlemeli ýerlerine ugradylyşyny, işe ýerleşdirilişini üpjün etmek we olaryň ýerine ýetirýän wezipeleriniň taýýarlygynyň ugruna laýyklygyny seljermek üçin ulanylmalydyr.

Bakalawryň wezipesi

Bakalawr gidrotehniki desgalarda önümçiligi dolandyrmak işini ýokary okuw mekdebinde alan bilim derejesine laýyklykda amala aşyrmak üçin taýýarlanylýar. Gidrotehniki desgalar taýýarlyk ugry boýunça taýýarlanylýan bakalawr hünär işiniň aşakdaky wezipeleriniň çözgüdine taýýar bolmalydyr: gidrotehniki desgalary we suw çykaryjy beketleri taslamaga we işletmegiň usullaryny bilmäge; suw çykaryjylaryň iş düzgünini bilmäge; gidrotehniki desgalary we suw çykaryjy beketleri gurmak, işletmek, abatlamak we gaýtadan dikeltmek işlerini bilmäge; suw çykaryjylarda we olaryň ulgamlarynda fiziki prosesleriň matematiki modellerini ulanmaga; gidrotehniki desgalary we suw çykaryjy beketleri abatlamak, gaýtadan dikeltmek üçin meýilnamalary kesgitlemäge hem-de ulanmaga; tehniki ulanyşyň usulyýetini işläp düzmäge we taslamaga.

Bakalawr suw hojalygy baradaky döwlet komitetine degişli edara-kärhanalarda, ylmy-barlag edaralarynda öz hünäri boýunça ýokary bilimli hünärmenlere niýetlenen wezipelerde işläp biler.

Bakalawra bildirilýän umumy talaplar

Bakalawr ýokary hünär taýýarlykly, medeniýetli we salyhatly, halkyň bähbidini arap bilýän, Watanymyza, halkymyza, Hormatly Prezidentimize wepaly,

häzirki zaman türkmen jemgyýetiniň talaplaryna, Türkmenistanyň Prezidentiniň syýasatlaryna dogry düşüňän we olary gyşarnyksyz durmuşa geçirip bilýän hünärmen bolmalydyr.

Bakalawr köpçülige ýolbaşçylyk etmegi, öz işgärlerini agzybirlik, maksada okgunlylyk ruhunda terbiýelemegi, nazary bilimini we tejribelik endiklerini yzygiderli hem-de üznüksiz kämilleşdirmegi, öz taýýarlyk ugry boýunça toplan ylmy maglumatlaryna düşüňip, olary işinde ulanmagy, zähmeti ylmy nukdaýnazarda guramagy başarmalydyr.

Bakalawr ýokary okuw mekdebinde alan bilimini, ylmyny we tejribe taýdan taýýarlygyny yzygiderli ösdürüp, kärini kämil bilmelidir, syýasy-jemgyýetçilik pikirini çuňlaşdyrmak bilen zähmeti ylmy taýdan guramak ýörelgesini önümçilikde ulanmagy başarmalydyr, işgärler toparyna ýolbaşçylyk etmegiň häzirki zaman usullaryna, şeýle hem işgärleriň arasynda syýasy-terbiýeçilik işlerini alyp barmagyň tärlere eýe bolmalydyr.

Bakalawr şu aşakdakylary bilmelidir:

- ylmy-barlag işleri;
- taslama-gurluşyk işleri;
- hyzmat ediş işleri;
- önümçilik-tehnologiki işleri;
- guramaçylyk-dolandyryş işleri.

Bakalawr şu aşakdakylary başarmalydyr:

- nazary we amaly meseleleri çözmekde ylmy-nazary bilimlerini peýdalanmagy;
- ulgamlaryň we deňeşdirme seljermesini geçirmegi;
- derňew endiklerine eýe bolmagy;
- özbaşdak işlemegi;
- täze pikirleri döretmegi;
- meseleleri çözmekde dersara çemeleşmelere eýe bolmagy;
- maglumatlary dolandyryş, kompýuter bilen işlemek, tehniki enjamlardan baş çykarmak bilen baglanyşykly endiklere eýe bolmagy;
- dil we hat kommunikasiýalaryň ukypalaryna eýe bolmagy;
- dowamly okap, öz başarnyklaryny ýokarlandyrmagy;
- tebigy-ylmy dersleriň esasy kanunlaryny öz kär işinde ulanmagy;
- kompýuter tehnikasyny ulanmak bilen maglumat almagyň, ony saklamagyň, gaýtadan işläp bejermegiň esasy usullaryna we serişdelerine eýe bolmagy;
- önümçilik işgärlerini we ilaty tebigy betbagtçylyklaryň hem-de adatdan daşary ýagdaýlaryň mümkin bolan netijelerinden goramagyň esasy usullaryny

amala aşyrmagy;

- ykdysady nazaryýetiň esasy düzgünlerinden baş çykaryp bilmegi, olary bazar ykdysadyýetini hasaba almak bilen ulanmagy;

- ylmy esasyda zähmeti guramagy, işe özbaşdak baha bermegi;

- raýatlyk häsiýetine eýe bolmagy;

- sosial ylalaşyga ukyply bolmagy;

- şahslar bilen özara aragatnaşygy ýola goýup bilmegi;

- saglygy goraýyş ukyplyna eýe bolmagy;

- tankyda we öz-özüňe tankyda ukyply bolmagy;

- topar bolup işlemegi;

- önümçiligi guramagy we dolandyrmagy;

- medeni gymmatlyklardan we ýörelgelerden ýerlikli peýdalanmagy;

- gidrotehniki desgalary boýunça alnyp barylýan ylmy we amaly gözleg işlerine gatnaşmagy;

- gidrotehniki we gidrawliki maşynlara degişli ylmy-tehniki maglumatlary, daşary ýurtlaryň ylymda hem-de tehnikada gazananlaryny öwrenmek boýunça ýörite edebiýatlary seljermegi;

- ylmy-barlag işlerini ýerine ýetirmek we hasabatly taýýarlamak işlerine gatnaşmagy;

- tema (tabşyryk) boýunça ylmy-tehniki maglumatlary toplamagy, gaýtadan işlemegi, derňemegi we ulgamlaşdyrmagy;

- ylmy-barlag işleriniň netijelerini durmuşa geçirmek işlerine gatnaşmagy;

- gidrotehniki desgalary, suw çykaryjy beketleri we enjamlary, olaryň böleklerini, detallaryny hem-de gurnama birliklerini awtomatiki usulda taslamagy;

- meýilleşdirilýän taslama-gurluşyk we amaly işleri boýunça matematiki, maglumat we imitasion modelleri işläp düzmegi we gözegçilik etmegi;

- taslamak üçin zerur resminamalary işläp düzmegi;

- gidrotehniki desgalaryň, suw çykaryjy beketleriň esasy görkezijilerini we öndürilijilerini kesgitlemek üçin barlaglary geçirmegi;

- hünärine laýyklykda maglumat tehnologiýalarynyň halkara we hünär standartlaryny, häzirkizaman usulyýetlerini, hasaplaýyş gurallaryny iş ýüzünde ulanmagy;

- suw çykaryjylaryň enjamlaryny, gurluşlaryny we ulgamlaryny ýygnamak we işe girizmek boýunça işleri meýilleşdirmegi;

- gidrotehniki desgalary we suw çykaryjy beketleri işletmek, abatlamak we gaýtadan dikeltmek işlerine gatnaşmagy;

- gidrotehniki desgalara we suw çykaryjy beketlere tehniki hyzmat etmek boýunça döwrebap tehnologiýa gözükdirijileri taýýarlamagy;

- suw çykaryjy beketlerde ulanylýan esasy we kömekçi enjamlary synagdan geçirmek, anyklamak we näsazlyklaryny düzetmek işlerine gatnaşmagy;

- suw çykaryjy beketleriň tehnologiýa iş prosesleriniň modellerini işläp düzmegi we derňemegi;

- gidrotehniki desgalaryň we suw çykaryjy beketleriň işleýşinde ulanylýan enjamlary iş ýüzünde peýdalanmagy;

- gidrotehniki desgalaryň we suw çykaryjy beketleriň işleýşiniň hilini kesgitlemegi, oňa baha bermek bilen netije çykarmagy;

- suw çykaryjylaryň agregatlaryny barlamagy we anyklamagy hem-de olary ulanmagy;

- suw çykaryjylaryň enjamlarynyň we gurluşlarynyň iş böleklerini taslamagy we taýýarlamagy;

- suw çykaryjy enjamlaryň gurluş böleklerini gurnamak we sazlamak boýunça işleri meýilleşdirmegi hem-de guramagy;

- önümçiligi guramak we kämilleşdirmek boýunça tehnologiýa çözümleri işläp düzmegi;

- mehanizmlendirilen tehnologiýa prosesleriň gözükdirijilerini işläp düzmegi we önümçilige ornaşdyrmagy;

- önümçiligi guramagyň öňdebaryjy usullaryny saýlamagy we ulanmagy.

Kär häsiýetnamasynyň ähli şertlerini şu taýýarlyk ugry boýunça bakalawrlaryň halk hojalygynyň talaplaryna laýyklykda taýýarlaýan we terbiýeleýän ýokary okuw mekdepler hem-de dolandyryjy guramalar gyşarnyksyz ýerine ýetirmelidirler.

Kär häsiýetnamasy kärhanalaryň, bilim we hünär derejesini ýokarlandyran edaralaryň okuw meýilnamalaryny düzmekde esasnama, şeýle hem iş ýazgysy hökmünde hyzmat etmelidir.

Kär häsiýetnamasyna ylmyň, tehnikaň gazananlaryna esaslanan üýtgetmeler we goşmaçalar diňe Türkmenistanyň Bilim ministrliginiň hem-de Türkmenistanyň Suw hojalygy baradaky döwlet komitetiniň ylalaşmaklary esasynda girizilmelidir.